

**Belgische Senaat en
Kamer van
volksvertegenwoordigers**

**Sénat et Chambre
des représentants
de Belgique**

ZITTING 2025-2026

SESSION DE 2025-2026

5 MAART 2026

5 MARS 2026

**Silencing women is silencing democracy,
Interparlementaire commissievergadering
Europees Parlement, Brussel, 5 maart 2026**

**Silencing women is silencing democracy
Réunion de commission interparlementaire
Parlement européen, Bruxelles, 5 mars
2026**

VERSLAG

namens de commissie
voor de Transversale Aangelegenheden –
Gemeenschapsbevoegdheden –
Gelijke kansen voor
vrouwen en mannen (Senaat)
en het adviescomité voor
Maatschappelijke Emancipatie
(Kamer van volksvertegenwoordigers)
uitgebracht door
de dames **Mvumbi** en **Liekens** (S.)
en mevrouw **Pirson** (K.)

RAPPORT

fait au nom de la commission
des Matières transversales –
Compétences communautaires –
Égalité des chances entre
les femmes et les hommes (Sénat)
et du comité d'avis pour
l'Émancipation sociale
(Chambre des représentants)
par
Mmes **Mvumbi** et **Liekens** (S.)
et Mme **Pirson** (Ch.)

Samenstelling van de commissie voor de Transversale Aangelegenheden – Gemeenschapsbevoegdheden –
Gelijke kansen voor vrouwen en mannen (Senaat) /
Composition de la commission des Matières transversales – Compétences communautaires –
Égalité des chances entre les femmes et les hommes (Sénat)
Présidente / Voorzitster: An Capoen

Leden / Membres

N-VA: An Capoen, Alessia Claes, Andries Gryffroy, Marc Hendrickx
MR: Viviane Teitelbaum, Stéphanie Thoron, Gaëtan Van Goidsenhoven
Vlaams Belang: Bob De Brabandere, Kristof Slagmulder, Anke Van dermeersch
PVDA-PTB: Debby Burssens, Patricia Van Walle
PS: Nadia El Yousfi, Özlem Özen
cd&v: Bianca Debaets, Katrien Partyka
Les Engagés: Caroline Desalle, Marie-Claire Mvumbi
Vooruit: Nawal Maghrouh, Mauro Michielsens
Ecolo-Groen: Hajib El Hajjaji
Anders.: Goedele Liekens

Samenstelling van het adviescomité voor Maatschappelijke Emancipatie (Kamer van volksvertegenwoordigers) /
Composition du comité d'avis pour l'Émancipation sociale (Chambre des représentants)
Présidente / Voorzitster: Anne Pirson

Leden / Membres

N-VA: Eva Demesmaeker, Kathleen Depoorter,
Lotte Peeters
VB: Kathleen Bury, Kristien Verbelen
MR: Anthony Dufrane, Julie Taton
PS: Caroline Désir, Marie Meunier
PVDA-PTB: Ayse Yigit
Les Engagés: Anne Pirson
Vooruit: Funda Oru
cd&v: Els Van Hoof
Ecolo-Groen: Claire Hugon Lecharlier
Anders.: Irina De Knop

Plaatsvervangers / Suppléants

Michael Freilich, Frieda Gijbels, Wouter Raskin,
Darya Safai
Barbara Pas, Ellen Samyn, Sam Van Rooy
Hervé Cornillie, Charlotte Deborsu, Catherine Delcourt
Ludivine Dedonder, Patrick Prévot, Sophie Thémont
Natalie Eggermont, Sofie Merckx
Isabelle Hansez, Carmen Ramlot
Fatima Lamarti, Anja Vanrobaeys
Nawal Farih, Nahima Lanjri
N., Meyrem Almaci
Alexia Bertrand, Katja Gabriëls

I. INLEIDING

Op 5 maart 2026 heeft de commissie Vrouwenrechten en Gendergelijkheid (FEMM-Commissie) van het Europees Parlement in Brussel een interparlementaire commissievergadering georganiseerd met vertegenwoordigers van de nationale parlementen uit een vijftiental Europese landen over het thema «*Silencing women is silencing democracy*». Deze vergadering werd georganiseerd in het kader van de Internationale Vrouwendag 2026.

Mevrouw Goedele Liekens en mevrouw Marie-Claire Mvumbi vertegenwoordigden de Senaat en mevrouw Anne Pirson vertegenwoordigde de Kamer van volksvertegenwoordigers.

II. SILENCING WOMEN IS SILENCING DEMOCRACY

A. Inleiding

Mevrouw Lina Gálvez, voorzitter van de commissie Vrouwenrechten en Gendergelijkheid, benadrukt de relevantie van het gekozen thema: de nauwe samenhang tussen vrouwenrechten en de levensvatbaarheid van de democratie, die bijzonder wordt bedreigd door de opkomst van autoritarisme en de achteruitgang van de rechtsstaat. Deze ontwikkelingen gaan gepaard met een aantasting van de grondrechten, waarvan vrouwen nog steeds het grootste slachtoffer zijn. In tal van landen zijn vrouwenrechten en gendergelijkheid uitgegroeid tot typische doelwitten en worden voorvechters van deze rechten rechtstreeks geviséerd. Het gaat daarbij niet om een ideologische constructie, maar om een vaststelling die door feiten wordt gestaafd.

Geweld tegen vrouwen in de openbare ruimte is een structureel verschijnsel geworden, met name in de digitale omgeving, waar desinformatie, seksistische aanvallen en opnieuw opduikende stereotypen worden gebruikt als instrumenten om vrouwen het zwijgen op te leggen. Ze wijst erop dat vrouwen die actief zijn in het openbare leven, met name vrouwelijke politici, duidelijk hogere niveaus van misbruik ondervinden dan hun mannelijke collega's, vaak met een seksuele inslag. Deze aanvallen treffen vaak ook hun omgeving en overschrijden steeds vaker de grens tussen de digitale en de fysieke sfeer. Ze zijn zowel bedoeld om individuen te raken als om vrouwen te ontmoedigen om de politiek in te gaan of er actief in te blijven, waardoor intimidatie wordt omgevormd tot een instrument van politieke strijd. Als gevolg daarvan wordt ook de democratie zelf verzwakt.

I. INTRODUCTION

Le 5 mars 2026, la commission des Droits des femmes et de l'Égalité des genres du Parlement européen (commission FEMM) a organisé, à Bruxelles, une réunion de commission interparlementaire avec des représentants des parlements nationaux issus d'une quinzaine de pays européens sur le thème «*Silencing women is silencing democracy*». Cette réunion était organisée dans le cadre de la journée internationale des droits des femmes 2026.

Mmes Goedele Liekens et Marie-Claire Mvumbi représentaient le Sénat et Mme Anne Pirson représentait la Chambre des représentants.

II. SILENCING WOMEN IS SILENCING DEMOCRACY

A. Introduction

Mme Lina Gálvez, présidente de la commission des Droits de la femme et de l'Égalité des genres souligne la pertinence du thème retenu: la relation étroite entre droits des femmes et viabilité démocratique, particulièrement menacée par la montée de l'autoritarisme et les reculs de l'état de droit. Ces évolutions s'accompagnent d'une remise en cause des droits fondamentaux, dont les femmes demeurent les premières victimes. Dans de nombreux pays, les droits des femmes et l'égalité de genre sont devenus des cibles privilégiées, et les défenseuses de ces droits sont directement visées. Il ne s'agit pas d'une construction idéologique, mais d'un constat étayé par les faits.

La violence à l'égard des femmes dans l'espace public s'est installée de manière systémique, notamment dans l'environnement numérique où désinformation, attaques sexistes et stéréotypes réintroduits servent d'outils pour les réduire au silence. Elle indique que les femmes engagées dans la vie publique, en particulier les responsables politiques, subissent des niveaux d'abus nettement supérieurs à ceux de leurs homologues masculins, souvent à caractère sexuel. Ces attaques touchent fréquemment leur entourage et franchissent de plus en plus la frontière entre sphère numérique et sphère physique. Elles visent autant à atteindre les individus qu'à dissuader les femmes d'entrer en politique ou de s'y maintenir, transformant le harcèlement en instrument de lutte politique. En conséquence, la démocratie elle-même se trouve fragilisée.

Mevrouw Gálvez stipt aan dat internationale gegevens de omvang van het fenomeen bevestigen. De Verenigde Naties schatten dat 70 % van de vrouwen die actief zijn in de publieke sfeer te maken heeft gehad met onlinegeweld in verband met hun werk, en 41 % geeft aan offline schade te hebben geleden als gevolg van deze aanvallen. Een recent onderzoek van het Europees Instituut voor gendergelijkheid (*European Institute for Gender Equality*, EIGE) levert bijkomende inzichten: 4,6 % van de ondervraagde vrouwen in de Europese Unie verklaart slachtoffer te zijn geweest van onlinemisbruik, zoals het verspreiden van desinformatie of het gebruik van seksistische taal, en 12,3 % meldt zowel online- als offlinegeweld. Het rapport pleit ervoor om digitale platformen duidelijke en bindende verplichtingen op te leggen om cyberseksistisch geweld te voorkomen en aan te pakken (1).

Ondanks de aanneming van belangrijke wetgevende instrumenten – zoals de richtlijn van 2024 inzake de bestrijding van geweld tegen vrouwen, de *Digital Services Act* en de nieuwe Europese richtlijn over de rechten van slachtoffers – blijkt uit de realiteit dat de Europese Unie (EU) nog niet opgewassen is tegen de uitdagingen. De daadwerkelijke toepassing van deze instrumenten wordt nu doorslaggevend. Sociale netwerken spelen een cruciale rol bij de verspreiding van misbruik en het in stand houden van stereotypen, waardoor de persoonlijke en professionele ontwikkeling van vrouwen wordt beperkt en hun deelname aan het openbare leven wordt belemmerd. Vrouwen die online patriarchale normen aanvechten, stellen zich bloot aan massale aanvalscampagnes, die een afschrikkend effect hebben op de activistes en de feministische solidariteit verzwakken. Vrouwenhaat heeft zich zodanig diep in de digitale ruimte geworteld dat er een collectief beeld van ongelijkheid wordt vormgegeven, wat een rechtstreekse bedreiging vormt voor de democratie.

Deze situatie heeft concrete gevolgen: steeds minder jonge vrouwen willen zich politiek engageren, terwijl ervaren vrouwelijke politici het openbare leven verlaten, vaak uitgeput door de druk en het geweld waaraan ze worden blootgesteld. Het voorbeeld van Jacinda Ardern illustreert dit fenomeen. Nochtans zijn vrouwelijke leiders en voorvechters van vrouwenrechten essentiële krachten voor het behoud van de democratie en zouden zij als zodanig moeten worden erkend en beschermd. Hun stilzwijgen luidt het stilzwijgen van de hele samenleving in.

(1) Zie: https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/pr-2026-gbv_fr.pdf.

Mme Gálvez précise que les données internationales confirment l'ampleur du phénomène. Les Nations unies estiment que 70 % des femmes actives dans la sphère publique ont subi des violences en ligne liées à leur travail, et 41 % déclarent avoir subi des préjudices hors ligne découlant de ces attaques. Une enquête récente de l'Institut européen pour l'égalité de genre (*European Institute for Gender Equality*, EIGE) apporte des éléments supplémentaires: 4,6 % des femmes interrogées dans l'Union européenne (UE) déclarent avoir été victimes de comportements abusifs en ligne, tels que la diffusion de fausses informations ou l'usage d'un langage sexiste, et 12,3 % rapportent des violences à la fois en ligne et hors ligne. Le rapport appelle à imposer des obligations claires et contraignantes aux plateformes numériques pour prévenir et traiter les violences cybersexistes (1).

Malgré l'adoption de textes majeurs, la directive de 2024 sur la lutte contre les violences faites aux femmes, le *Digital Services Act* ou encore la nouvelle directive européenne sur les droits des victimes, la réalité montre que l'Union européenne (UE) n'est pas encore à la hauteur des enjeux. L'application effective de ces instruments devient désormais déterminante. Les réseaux sociaux jouent un rôle central dans la diffusion des abus et la perpétuation des stéréotypes, limitant le développement personnel et professionnel des femmes et entravant leur participation à la vie publique. Les femmes qui contestent les normes patriarcales en ligne s'exposent à des campagnes d'attaques massives, qui produisent un effet dissuasif sur les militantes et affaiblissent la solidarité féministe. La misogynie s'est enracinée dans l'espace numérique au point d'y façonner un imaginaire collectif d'inégalité, ce qui constitue une menace directe pour la démocratie.

Cette situation entraîne des conséquences concrètes: de moins en moins de jeunes femmes souhaitent s'engager en politique, tandis que des responsables expérimentées quittent la vie publique, souvent épuisées par la pression et les violences qu'elles subissent. L'exemple de Jacinda Ardern illustre ce phénomène. Les femmes *leaders* et les défenseuses des droits des femmes apparaissent pourtant comme des forces essentielles de préservation démocratique et devraient être reconnues et protégées comme telles. Leur silence annoncerait celui de l'ensemble de la société.

(1) Voir: https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/pr-2026-gbv_fr.pdf.

Daar komt nog een bijkomende bezorgdheid bij: de vermindering van de internationale hulp, met name vanuit de Verenigde Staten, zou ertoe kunnen leiden dat tegen het einde van het jaar in sommige landen de helft van de niet-gouvernementele organisaties (ngo's) gericht op vrouwen verdwijnt. Dat vooruitzicht is bijzonder verontrustend en vereist een krachtig antwoord, in het bijzonder van de Europese instellingen.

Mevrouw Gálvez besluit met een oproep tot gezamenlijke actie. De getuigenissen en expertise van de deelnemers, die allemaal actief zijn in de publieke sfeer, zijn van essentieel belang om de huidige bedreigingen te begrijpen, het bewustzijn te vergroten en passende antwoorden uit te werken. Niemand staat er in deze strijd alleen voor: het gaat erom het probleem gezamenlijk te definiëren en gemeenschappelijke oplossingen te ontwikkelen om de rechten van vrouwen en daarmee ook de democratie zelf te beschermen.

B. Inleidende opmerkingen

1) Mevrouw Hadja Lahbib, Europees commissaris voor Gelijkheid, Paraatheid en Crisisbeheer

Mevrouw Lahbib begint haar inleidende toespraak met een oproep om Internationale Vrouwendag te zien als een moment van nuchtere evaluatie: er is onmiskenbaar vooruitgang geboekt, maar er is nog een lange weg te gaan. De nieuwe Europese strategie voor gendergelijkheid (2), die de komende vijf jaar als kompas moet dienen, past binnen deze dynamiek. Ze bouwt voort op de routekaart die vorig jaar is aangenomen en heeft tot doel de engagementen om te zetten in concrete acties, in een context waarin sommigen proberen de verworvenheden op het vlak van vrouwenrechten terug te draaien. De Europese Unie wil een stevig referentiepunt blijven op het gebied van gelijkheid.

Ze wijdt een groot deel van haar uiteenzetting aan digitaal geweld, dat wordt beschreven als een van de belangrijkste strijdpunten in de huidige strijd voor gelijkheid. Dit geweld is noch toevallig, noch anekdotisch: het vormt een doelbewuste aanval op gelijkheid en democratie. Wanneer vrouwen online het zwijgen wordt opgelegd, worden de democratische instellingen verzwakt: stemmen verdwijnen, verkiezingen worden vertekend en het overheidsbeleid wordt minder inclusief. Digitaal geweld wordt dan ook beschouwd als een directe bedreiging voor de democratie.

In dat verband bestaan er al verschillende juridische instrumenten. De richtlijn inzake geweld tegen vrouwen

(2) Zie: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_26_526.

À cela s'ajoute une inquiétude supplémentaire: la réduction de l'aide internationale, notamment en provenance des États-Unis, pourrait entraîner la disparition de la moitié des organisations non gouvernementales (ONG) de femmes d'ici la fin de l'année dans certains pays. Une telle perspective serait extrêmement préoccupante et appelle une réaction forte, en particulier de la part des institutions européennes.

Mme Gálvez conclut sur un appel à l'action collective. Les témoignages et expertises des participantes, toutes engagées dans la sphère publique, sont essentiels pour comprendre les menaces actuelles, renforcer la sensibilisation et élaborer des réponses adaptées. Personne n'est isolé dans ce combat: il s'agit de définir ensemble le problème et de construire des solutions communes pour protéger les droits des femmes et, ce faisant, la démocratie elle-même.

B. Remarques préliminaires

1) Mme Hadja Lahbib, commissaire européenne à l'Égalité, État de préparation et Gestion des crises

Mme Lahbib entame son discours introductif par un appel à considérer la Journée internationale des droits des femmes comme un moment d'évaluation lucide: des progrès indéniables ont été accomplis, mais un long chemin reste à parcourir. La nouvelle stratégie européenne pour l'égalité de genre (2), qui doit servir de boussole pour les cinq prochaines années, s'inscrit dans cette dynamique. Elle prolonge la feuille de route adoptée l'année précédente et vise à transformer les engagements en actions concrètes, dans un contexte où certains cherchent à revenir sur les acquis en matière de droits des femmes. L'Union européenne entend rester un repère solide en matière d'égalité.

Elle consacre une large partie de son exposé aux violences numériques, décrites comme l'un des terrains centraux des luttes actuelles pour l'égalité. Ces violences ne sont ni accidentelles ni anecdotiques: elles constituent une attaque délibérée contre l'égalité et contre la démocratie. Lorsque les femmes sont réduites au silence en ligne, les institutions démocratiques s'en trouvent affaiblies: des voix disparaissent, les élections sont biaisées, les politiques publiques deviennent moins inclusives. La violence numérique est ainsi traitée comme une menace directe pour la démocratie.

Face à cela, plusieurs outils juridiques existent déjà. La directive sur les violences faites aux femmes criminalise

(2) Voir: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_526.

stelt inbreuken met betrekking tot intieme beelden, cyberpesten en *cyberstalking* strafbaar. De *Digital Services Act* verplicht platformen om illegale inhoud op te sporen en te verwijderen. Deze verplichtingen zijn geen aanbevelingen, maar rechtsregels. De prioriteit bestaat er nu in te zorgen voor een volledige omzetting van de richtlijn inzake geweld tegen vrouwen, waarvan de *deadline* van 2027 nadert. De Commissie begeleidt dit proces en heeft al concrete maatregelen genomen: optreden tegen tools die seksuele *deepfakes* genereren, tegen toepassingen van artificiële intelligentie (AI) die mensen uitkleden (*deepnudes*), en tegen pornoplatformen om minderjarigen beter te beschermen. Ze herinnert eraan dat in Europa technologiebedrijven niet boven de wet staan.

Spreekster geeft aan dat er ook wordt gewerkt aan de versterking van de veiligheid van vrouwelijke kandidaten en politici in het kader van het «Europees schild voor de democratie». Bijna een op de drie vrouwen die actief is in de politiek geeft aan slachtoffer te zijn van geweld, meer bepaald online. Een democratie kan echter niet functioneren wanneer vrouwen door intimidatie uit het openbare leven worden verdrongen.

Wetten alleen zijn echter niet voldoende om eeuwenoude vooroordelen de wereld uit te helpen. Stereotypen verdwijnen niet zomaar bij decreet. Daarom is de strijd tegen antigendernarratieven en desinformatie een essentieel aandachtspunt. Deze campagnes zijn niet spontaan of marginaal: volgens het *European Parliamentary Forum for Sexual and Reproductive Rights* is er tussen 2019 en 2023 meer dan een miljard euro geïnvesteerd in antigenderinitiatieven (3). Het gaat om een georganiseerde, gecoördineerde en zeer goed gefinancierde beweging, die desinformatie inzet om samenlevingen te polariseren en democratieën te ondermijnen. Er zal een studie worden opgestart om deze netwerken te analyseren, met name de netwerken die zich richten op jonge mannen en jongens, om inzicht te krijgen in hun werkwijze en betrokkenen. Preventie verloopt eveneens via steun aan initiatieven van het maatschappelijk middenveld en via reeds aangegane investeringen in de strijd tegen digitaal geweld en stereotypen.

Tot slot wordt onderwijs voorgesteld als een fundamentele hefboom. Er zullen acties worden ondernomen om scholen te helpen genderstereotypen te doorbreken en lesmateriaal te promoten rond het concept van toestemming, dat wordt beschouwd als de basis van elke seksuele relatie. Er zal een zogenaamde «*HEAL for Boys*»-aanpak – gezondheid, educatie, administratie en geletterdheid – worden aangemoedigd om meer

les atteintes liées aux images intimes, le cyberharcèlement et le *cyber-stalking*. Le *Digital Services Act* impose aux plateformes de détecter et de retirer les contenus illégaux. Ces obligations ne relèvent pas de la recommandation, mais du droit. La priorité consiste désormais à assurer la transposition complète de la directive sur les violences faites aux femmes, dont l'échéance de 2027 approche. La Commission accompagne ce processus et a déjà engagé des actions concrètes: interventions contre des outils générant des hypertrucages (*deepfakes*) sexuels, contre des applications d'intelligence artificielle (IA) qui déshabillent (*deepnudes*), ou encore contre des plateformes pornographiques afin de mieux protéger les mineurs. Elle rappelle qu'en Europe, les entreprises technologiques ne sont pas au-dessus des lois.

L'intervenante précise qu'un travail est également mené pour renforcer la sécurité des candidates et responsables politiques dans le cadre du «bouclier européen pour la démocratie». Près d'une femme sur trois engagée en politique déclare subir des violences, notamment en ligne. Or une démocratie ne peut fonctionner lorsque des femmes sont poussées hors de la vie publique par l'intimidation.

Toutefois, les lois ne suffisent pas à elles seules à effacer des siècles de biais. Les stéréotypes ne disparaissent pas par décret. C'est pourquoi la lutte contre les narratifs anti-genre et la désinformation constitue un axe essentiel. Ces campagnes ne sont ni spontanées ni marginales: selon le Forum parlementaire européen pour les droits sexuels et reproductifs, plus d'un milliard d'euros ont été investis entre 2019 et 2023 dans des initiatives anti-genre (3). Il s'agit d'un mouvement organisé, coordonné et très bien financé, qui utilise la désinformation pour polariser les sociétés et fragiliser les démocraties. Une étude sera lancée pour analyser ces réseaux, notamment ceux qui ciblent les jeunes hommes et garçons, afin de comprendre leurs mécanismes et leurs acteurs. La prévention passe également par le soutien aux initiatives de la société civile et par des investissements déjà engagés dans la lutte contre les violences numériques et les stéréotypes.

L'éducation est enfin présentée comme un levier fondamental. Des actions seront menées pour aider les écoles à déconstruire les stéréotypes de genre et pour promouvoir des supports pédagogiques sur le consentement, considéré comme la base de toute relation sexuelle. Une approche dite «*HEAL for Boys*», santé, éducation, administration et littératie, sera encouragée afin d'inciter davantage d'hommes à rejoindre des secteurs

(3) Zie: <https://www.epfweb.org/node/1152>.

(3) Voir: <https://www.epfweb.org/node/1152>.

mannen aan te trekken naar sectoren die traditioneel door vrouwen worden gedomineerd. Gelijkheid moet verbinden, niet verdelen, en zowel mannen als jongens worden opgeroepen om hieraan mee te werken. Een rechtvaardigere samenleving voor vrouwen komt ook mannen ten goede.

2) *Mevrouw Florence Raes, directeur van het verbindingsbureau van UN Women in Brussel*

De toespraak van mevrouw Raes begint met een nadrukkelijke hulde aan de voortrekkersrol die de Europese Unie speelt op het gebied van gendergelijkheid, vrouwenrechten en *empowerment*. De Commissie, het Parlement en de lidstaten worden geprezen voor hun inzet, aangezien de omzetting van internationale en Europese normen in daadwerkelijke rechten een onmisbare voorwaarde vormt om het leven van vrouwen en meisjes concreet te verbeteren en hun veiligheid te waarborgen. Het feit dat deze discussie in het Europees Parlement plaatsvindt, wordt als zeer symbolisch beschouwd: dit is het hart van de Europese democratie, een ruimte waar het uiten van meningen mogelijk blijft ondanks de toenemende spanningen die op de openbare vrijheden wegen.

Spreekster benadrukt dat de inperking van de publieke ruimte en de aanvallen op de democratie gepaard gaan met aanvallen op vrouwenrechten. De grondbeginselen van gelijkheid (participatie, vertegenwoordiging en vrijheid van meningsuiting) komen onder druk te staan. Het digitale domein is uitgegroeid tot een van de belangrijkste strijdtoneelen van de democratie. Platformen geven vorm aan de publieke opinie en maken het mogelijk gemeenschappen te mobiliseren, maar zijn ook plaatsen waar de democratische beginselen zwaar op de proef worden gesteld, waarbij vrouwen als eersten worden getroffen.

Vrouwen die actief zijn in het openbare leven, of het nu gaat om verkozenen, journalisten of militanten, zijn bijzonder vaak het doelwit van desinformatiecampagnes, seksistische aanvallen, bedreigingen en intimidatie. Wereldwijde gegevens bevestigen de Europese trends: onlinegeweld is wijdverspreid, blijft grotendeels ondergerapporteerd en zet zich vaak voort buiten het internet. Twee derde van de lokaal verkozen vrouwen wereldwijd geeft aan geweld te hebben ondergaan en dit komt het vaakst voor op dat lokale niveau. Een op de vier vrouwelijke journalisten maakt melding van onlinebedreigingen met fysiek geweld, maar slechts 9 tot 20 % van hen dient klacht in; ze wenden zich liever tot hun omgeving dan tot instellingen die ze als onvoldoende beschermend ervaren. Deze cijfers tonen aan hoeveel werk er nog

traditionnellement féminisés. L'égalité doit rassembler, non diviser, et les hommes comme les garçons sont appelés à en être co-auteurs. Une société plus juste pour les femmes est également bénéfique pour les hommes.

2) *Mme Florence Raes, directrice du bureau de liaison d'ONU Femmes à Bruxelles*

L'intervention de Mme Raes débute par un hommage appuyé au rôle moteur joué par l'Union européenne en matière d'égalité de genre, de droits des femmes et d'autonomisation. La Commission, le Parlement et les États membres sont salués pour leur engagement, car la transposition des normes internationales et européennes en droits effectifs constitue la condition indispensable pour améliorer concrètement la vie des femmes et des filles et garantir leur sécurité. Le fait que cette discussion se tienne au Parlement européen est présenté comme hautement symbolique: il s'agit du cœur de la démocratie européenne, un espace où l'expression des opinions demeure possible malgré les tensions croissantes qui pèsent sur les libertés publiques.

L'intervenante souligne que la réduction de l'espace public et les attaques contre la démocratie vont de pair avec les offensives visant les droits des femmes. Les fondements mêmes de l'égalité (participation, représentation, liberté d'expression) se trouvent fragilisés. Le numérique est devenu l'un des principaux terrains où se joue cette bataille démocratique. Les plateformes façonnent l'opinion publique et permettent de mobiliser des communautés, mais elles sont aussi le lieu où les principes démocratiques sont mis à rude épreuve, les femmes étant les premières touchées.

Les femmes engagées dans la vie publique, qu'elles soient élues, journalistes ou militantes, sont particulièrement exposées aux campagnes de désinformation, aux attaques sexistes, aux menaces et à du harcèlement. Les données mondiales confirment les tendances observées en Europe: les violences en ligne sont massives, largement sous-déclarées et se prolongent fréquemment hors ligne. Deux tiers des élues locales dans le monde déclarent avoir subi des violences, ce niveau local étant identifié comme l'échelon où les attaques sont les plus fréquentes. Une femme journaliste sur quatre rapporte des menaces de violence physique en ligne, mais seules 9 à 20 % d'entre elles portent plainte, préférant se tourner vers leur entourage plutôt que vers les institutions, jugées insuffisamment protectrices. Ces chiffres

moet worden verricht om een daadwerkelijke toegang tot justitie te garanderen.

Wereldwijd heeft slechts een kwart van de parlementen een beleid tegen seksuele intimidatie en slechts 40 % van de landen heeft specifieke wetgeving ingevoerd. In dit licht geldt de Europese richtlijn inzake geweld tegen vrouwen als een van de meest geavanceerde instrumenten ter wereld, met name omdat onlinegeweld er expliciet in is opgenomen. Het thema van de Commissie voor de status van de vrouw 2026 (CSW), gewijd aan de toegang tot justitie, illustreert die noodzaak om terug te keren naar de grondbeginselen: non-discriminatie, strafbaarstelling van alle vormen van geweld, ook onlinegeweld, en versterking van de rechtsstelsels om de toepassing van de wetten te waarborgen.

Spreekster benadrukt dat digitaal geweld grensoverschrijdend is en op internationaal niveau moet worden aangepakt. *UN Women* heeft reeds meer dan honderd initiatieven in veertig landen opgezet, in nauwe samenwerking met de Europese Commissie. Door de EU gefinancierde programma's zoals WIDE (*Women Integration through Digital Entrepreneurship*), ACT (*Advocacy, Coalition Building, and Transformative Feminist Action*) en *Spotlight Initiative* zijn daarbij essentieel, niet alleen vanwege hun concrete impact, maar ook omdat ze een politiek signaal uitsturen. Er zijn twee nieuwe instrumenten gelanceerd, waaronder een wetgevingsgids over onlinegeweld (4) die ondersteuning biedt aan de lidstaten bij de omzetting van de Europese normen.

De opmars van de antirechtenbewegingen vormt nog een grote uitdaging. Hun campagnes zijn geen weergave van wat de meerderheid van de bevolking denkt, maar ze zijn bijzonder zichtbaar, gecoördineerd en op grote schaal gefinancierd. Schattingen spreken van bijna 1,8 miljard euro aan wereldwijde financiering, zowel afkomstig van het buitenland als – inmiddels ook – van bepaalde getroffen gebieden zelf. Europa blijft hiervan niet gespaard. Tegen deze achtergrond roept spreekster op om zich niet te beperken tot een louter reactieve logica, maar om vooruit te kijken, bredere allianties te smeden en bestaande coalities te versterken.

C. Panel van deskundigen

Tijdens een panelgesprek gaven verschillende deskundigen hun visie op de plaats die vrouwen krijgen in

(4) Zie: https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2012/12/UNW_Legislation-Handbook_FR%20pdf.pdf.

révèlent l'ampleur du travail restant à accomplir pour garantir un accès effectif à la justice.

À l'échelle mondiale, seul un quart des parlements disposent de politiques contre le harcèlement sexuel, et 40 % des pays seulement se sont dotés de lois spécifiques. Dans ce contexte, la directive européenne sur les violences faites aux femmes représente l'un des instruments les plus avancés au monde, notamment parce qu'elle intègre explicitement les violences en ligne. Le thème de la prochaine Commission de la condition de la femme (CSW), consacré à l'accès à la justice, reflète cette nécessité de revenir aux principes fondamentaux: non-discrimination, criminalisation de toutes les formes de violence, y compris en ligne, et renforcement des systèmes judiciaires pour garantir l'application des lois.

L'oratrice insiste sur le caractère transnational des violences numériques, qui exige des réponses globales. ONU Femmes a déjà mis en œuvre plus de cent initiatives dans quarante pays, en partenariat étroit avec la Commission européenne. Les programmes financés par l'UE tels que WIDE (*Women Integration through Digital Entrepreneurship*), ACT (*Advocacy, Coalition Building, and Transformative Feminist Action*) et l'Initiative *Spotlight*, sont à cet égard essentiels, non seulement pour leur impact concret, mais aussi pour le signal politique qu'ils envoient. Deux nouveaux outils ont été lancés, dont un guide législatif sur les violences en ligne (4) destiné à accompagner les États dans la transposition des normes européennes.

La montée des mouvements anti-droits constitue un autre défi majeur. Ces campagnes ne représentent pas la majorité de la population, mais elles sont extrêmement bruyantes, coordonnées et financées à grande échelle. Les estimations évoquent près de 1,8 milliard d'euros de financements mondiaux, provenant à la fois de sources étrangères et désormais de financements de certaines régions. L'Europe n'est pas épargnée. Face à cette réalité, l'oratrice appelle à ne pas se laisser enfermer dans une logique de réaction permanente, mais à avancer, à construire des alliances plus larges et à renforcer les coalitions existantes.

C. Panel d'expertes

Lors d'une table ronde, différentes expertes ont présenté leurs points de vue sur la place laissée aux femmes

(4) Voir: https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2012/12/UNW_Legislation-Handbook_FR%20pdf.pdf.

de media en op sociale netwerken, in het licht van de bescherming van de democratie.

1) *Mevrouw Natalia Waloch, journalist en columnist bij Gazeta Wyborcza en Wysokie Obcasy*

Volgens mevrouw Waloch zijn cyberpesten, onlinehaat en desinformatie de nieuwe instrumenten van sociale controle die zich in het bijzonder tegen vrouwen richten. Studies van *UN Women*, het Zamenhof Instituut, het Kościuszko Instituut en de *Economist Intelligence Unit* tonen aan dat vrouwen die actief zijn in het openbare leven (politici, journalisten, militanten, mensenrechtenactivisten en auteurs) de belangrijkste doelwitten vormen van digitale lynchcampagnes. Zij worden daarbij symbolisch van hun waardigheid beroofd en soms letterlijk van hun kleren ontdaan via *deepfakes*. De cijfers zijn alarmerend: 38 % van de vrouwen verklaart digitaal geweld te hebben ondergaan, 65 % kent persoonlijk een andere vrouw die dit heeft meegemaakt en twee derde van de vrouwelijke militanten, journalisten en mensenrechtenactivisten meldt onlinegeweld. In 41 % van de gevallen zet dat geweld zich ook offline voort.

Spreekster benadrukt dat elke vrouw die zich publiekelijk uitsprekt een mentaal of digitaal dossier aanlegt van de tegen haar gerichte beledigingen. Uit analyses van *The Guardian* blijkt dat vrouwen oververtegenwoordigd zijn bij de meest aangevallen journalisten. Dit geweld past in een lange geschiedenis waarin vrouwen werden afgeschreven: eeuwenlang werden zij afgeschilderd als te dom, te emotioneel en niet in staat om voor zichzelf te beslissen. Toen deze stereotypen eenmaal waren weerlegd, doemde een nieuw meerkoppig monster op, gevoed door sociale netwerken en hun algoritmen.

Hedendaagse desinformatie brengt de boodschap dat gelijkheid het gezin vernietigt, de westerse beschaving in gevaar brengt of dat feministen verantwoordelijk zijn voor de demografische crisis. Haatcampagnes seksualiseren systematisch de geviseerde vrouwen, bekritisieren hun leeftijd, beoordelen hun moederschap of hun kinderloosheid en ontleden hun lichaam alsof het koopwaar is. Het doel is duidelijk: hun zelfvertrouwen ondermijnen, hen vernederen en uiteindelijk breken. Dit gaat gepaard met het manipuleren van foto's, het maken van *deepfakes* en het verspreiden van persoonlijke gegevens. Spreekster vermeldt hierbij dat recent een foto van haar eigen kinderen werd gepubliceerd en dat belagers haar adres opspoorden.

Deze aanvallen zijn vaak gecoördineerd. De berichten die de geviseerde vrouwen ontvangen, zijn onderling

dans les médias et les réseaux sociaux au regard de la protection de la démocratie.

1) *Mme Natalia Waloch, journaliste et chroniqueuse pour la Gazeta Wyborcza et Wysokie Obcasy*

Pour Mme Waloch, le cyberharcèlement, la haine en ligne et la désinformation sont les nouveaux instruments de contrôle social visant particulièrement les femmes. Les études menées par ONU Femmes, l'Institut Zamenhof, l'Institut Kościuszko ou encore l'*Economist Intelligence Unit* montrent que les femmes actives dans la sphère publique (politiques, journalistes, militantes, défenseuses des droits humains et autrices) sont les principales cibles de campagnes de lynchage numérique. Elles y sont dépouillées symboliquement de leur dignité, et parfois littéralement de leurs vêtements à travers des hypertrucages (*deepfakes*). Les chiffres sont alarmants: 38 % des femmes déclarent avoir subi des violences numériques, 65 % connaissent personnellement une autre femme dans ce cas, et deux tiers des militantes, journalistes et défenseuses des droits humains rapportent des violences en ligne. Dans 41 % des cas, ces agressions se prolongent hors ligne.

L'oratrice souligne que chaque femme prenant la parole publiquement accumule, dans un dossier mental ou numérique, une collection d'insultes. Les analyses du *Guardian* montrent que les femmes sont surreprésentées parmi les journalistes les plus attaquées. Cette violence s'inscrit dans une longue histoire de disqualification des femmes: pendant des siècles, elles ont été décrites comme trop stupides, trop émotives, inaptes à décider pour elles-mêmes. Lorsque ces stéréotypes ont été démentis, une nouvelle hydre est apparue, alimentée par les réseaux sociaux et leurs algorithmes.

La désinformation contemporaine affirme que l'égalité détruirait la famille, menacerait la civilisation occidentale, ou encore que les féministes seraient responsables de la crise démographique. Les campagnes de haine sexualisent systématiquement les femmes visées, critiquent leur âge, toujours trop jeune ou trop vieille, jugent leur maternité ou leur absence d'enfants, disloquent leur corps comme une marchandise. L'objectif est clair: miner l'estime de soi, humilier, puis briser. Des photos sont manipulées, des hypertrucages créés, des informations personnelles divulguées. L'oratrice évoque la publication récente de photos de ses propres enfants et le repérage de son adresse par des agresseurs.

Ces attaques sont souvent coordonnées. Les messages reçus par les femmes ciblées se ressemblent au point de

zo gelijkend dat ze wel gedictéerd lijken. Uit onderzoek blijkt dat onlinegroepen het startsein geven om een bepaalde vrouw aan te vallen. Alle vrouwen kunnen hierbij worden geviséerd, ongeacht hun politieke standpunt: van *pro-choice*- tot antiabortusactivisten. Tegelijkertijd wijzen tal van studies, waaronder een van het *Oxford Internet Institute*, erop dat extreemrechtse organisaties een belangrijke rol spelen in deze campagnes, maar dit mag de kern van de zaak niet doen vergeten: het doel is vrouwen uit het openbare leven te weren.

De gevolgen zijn nu al zichtbaar. Sommige politieke verantwoordelijken trekken zich terug: de Nederlandse minister van Financiën, Sigrid Kaag, nam ontslag na bedreigingen, net als de Zweedse politieke leider Anna-Karin Hatt. Vrouwen aarzelen om zich uit te spreken: negen op de tien verklaren dat onlinehaat hun mentale gezondheid aantast, 62 % voelt zich machteloos, een op de drie denkt twee keer na alvorens een bericht te publiceren en de helft is van mening dat internet geen veilige plek is om hun mening te uiten. Veel vrouwen gaan uiteindelijk over tot zelfcensuur, zien af van een kandidaatstelling bij verkiezingen of trekken zich terug.

Spreekster wijst erop dat vrouwonvriendelijke uitspraken van publieke figuren, zoals de beledigingen van Donald Trump aan het adres van vrouwelijke journalisten, bijdragen tot het legitimeren van dit geweld. Ze verwijst ook naar de moord op het Britse parlementslid Jo Cox, een misdaad die illustreert hoe onlinehaat kan uitmonden in fysiek geweld.

Ook de verantwoordelijkheid van de grote platformen wordt aangekaart. Zij mogen niet als «media» worden beschouwd, want ze leven de regels die voor de pers gelden niet na. Hun algoritmen bevorderen conflict, polarisatie en haat, omdat dergelijke inhoud meer betrokkenheid van de gebruikers genereert. Sommige instellingen verhinderen vrouwen zelfs om zich te beschermen: zo is het bijvoorbeeld onmogelijk om reacties op *Facebook* volledig uit te schakelen. Inhoud over de gezondheid of seksualiteit van vrouwen wordt soms verborgen, wat nadelig is voor de organisaties die dergelijke inhoud verspreiden.

Volgens spreekster vormt deze dynamiek een bedreiging voor de sociale cohesie en de democratie. Wanneer vrouwen het zwijgen wordt opgelegd, verdwijnen de thema's die hen aanbelangen (huiselijk geweld, verkrachting, reproductieve gezondheid, kinderopvang) uit het parlementaire debat. Het inperken van de rechten van één groep maakt de weg vrij voor ruimere aantastingen. Vrouwen monddood maken, betekent Europa verzwakken.

sembler dictés. Les enquêtes montrent que des groupes en ligne donnent le signal d'attaquer une femme précise. Toutes les femmes sont concernées, quel que soit leur positionnement politique: militantes pro-choix comme anti-avortement. Toutefois, de nombreuses études, notamment celles de l'*Oxford Internet Institute*, identifient les organisations d'extrême droite comme des acteurs majeurs de ces campagnes, sans que cela doive occulter l'essentiel: l'objectif est d'expulser les femmes de la sphère publique.

Les conséquences sont déjà visibles. Des responsables politiques se retirent: la ministre néerlandaise des finances Sigrid Kaag a démissionné après des menaces, tout comme la dirigeante suédoise Anna-Karin Hatt. Les femmes hésitent à s'exprimer: neuf sur dix déclarent que la haine affecte leur santé mentale, 62 % se sentent impuissantes, une sur trois réfléchit à deux fois avant de publier un message, et la moitié estime qu'internet n'est pas un espace sûr pour exprimer une opinion. Beaucoup finissent par s'autocensurer, renoncent à se présenter à des élections ou se placent en retrait.

L'oratrice rappelle que les propos misogynes de personnalités publiques, comme les insultes proférées par Donald Trump contre des journalistes, contribuent à légitimer ces violences. Elle évoque également le meurtre de la députée britannique Jo Cox, assassinat qui illustre la manière dont la haine en ligne peut se transformer en violence physique.

La responsabilité des grandes plateformes est pointée du doigt. Elles ne doivent pas être qualifiées de «médias», car elles ne respectent pas les règles qui encadrent la presse. Leurs algorithmes favorisent le conflit, la polarisation et la haine, car ces contenus génèrent de l'engagement. Certaines fonctionnalités empêchent même les femmes de se protéger: il est impossible, par exemple, de désactiver complètement les commentaires sur *Facebook*. Les contenus liés à la santé ou à la sexualité des femmes sont parfois masqués, ce qui pénalise les organisations qui les diffusent.

Cette dynamique, selon elle, menace la cohésion sociale et la démocratie. Si les femmes sont réduites au silence, les sujets qui les concernent (violences domestiques, viol, santé reproductive, garde d'enfants) disparaîtront des débats parlementaires. Restreindre les droits d'un groupe ouvre la voie à des atteintes plus larges. Faire taire les femmes, c'est affaiblir l'Europe.

2) Mevrouw Ana Natsvlishvili, parlamentslid tijdens de tiende zittingsperiode van het Georgische Parlement, bekroonde experte in mensenrechten

De uiteenzetting van mevrouw Natsvlishvili vindt plaats tegen de achtergrond van een bijzonder gespannen politiek klimaat in Georgië, waar vrouwen die zich inzetten voor de verdediging van de democratie en voor de Europese koers van het land het voornaamste doelwit zijn geworden van bijzonder agressieve desinformatiecampagnes. Ze begint met een eerbetoon aan de Georgische vrouwen die vandaag de hoogste prijs betalen: politieke gevangenen die op grond van ongefundeerde beschuldigingen zijn veroordeeld, maar ook familieleden van gewetensgevangenen, journalisten, militanten en politieke verantwoordelijken die in de frontlinie staan van de strijd voor de Europese toekomst van Georgië. Ze verwijst daarbij naar de emblematische figuur van mevrouw Mzia Amaghlobeli, die is uitgegroeid tot symbool van deze strijd en zelf ten prooi is gevallen aan een desinformatiecampagne tijdens haar detentie.

Spreekster schetst vervolgens de ernst van het fenomeen van gendergerelateerde desinformatie, dat nog al te vaak wordt onderschat, ook in internationale besprekingen. Ze herinnert eraan dat bij het onderzoek van de voorwaarden voor de toetreding van Georgië tot de Europese Unie de kwestie van gendergelijkheid naar de achtergrond verdween, wat volgens haar wijst op een diepgaand misverstand: vrouwenrechten zijn geen randverschijnsel, maar een pijler van elke levende democratie. Zonder een daadwerkelijke bescherming van deze rechten is het onmogelijk te spreken van democratische weerbaarheid of eerbiediging van de mensenrechten.

Gendergerelateerde desinformatie is niet alleen een kwestie van onjuiste informatie: het gaat om een vorm van geweld. Onlineaanvallen slaan vaak over naar het echte leven, zoals talrijke gevallen aantonen, ook dat van spreekster zelf. Zij benadrukt dat politieke participatie inhoudt dat men kritiek moet kunnen aanvaarden, maar dat men nooit geweld mag dulden. Dat mag in geen geval worden genormaliseerd of voorgesteld als de «prijs» die nu eenmaal moet worden betaald voor maatschappelijke betrokkenheid.

Desinformatiecampagnes hebben twee doelstellingen. De eerste bestaat erin vrouwen het zwijgen op te leggen en hen uit het politieke leven te weren. Wanneer die strategie faalt, komt een tweede doelstelling in beeld: hun geloofwaardigheid, professionaliteit en morele integriteit in de ogen van het publiek ondermijnen. Vertrouwen vormt vaak het enige middel waarover vrouwen die

2) Mme Ana Natsvlishvili, membre de la dixième législature du Parlement géorgien, experte primée en droits humains

L'intervention de Mme Natsvlishvili s'inscrit dans un contexte politique particulièrement tendu en Géorgie, où les femmes engagées dans la défense de la démocratie et de l'orientation européenne du pays sont devenues les cibles privilégiées de campagnes de désinformation d'une grande violence. Elle commence par rendre hommage aux femmes géorgiennes qui paient aujourd'hui le prix le plus élevé: des prisonnières politiques condamnées sur la base d'accusations infondées, ainsi que les proches de détenus d'opinion, les journalistes, les militantes et les responsables politiques qui se trouvent en première ligne du combat pour l'avenir européen de la Géorgie. Elle évoque notamment la figure emblématique de Mme Mzia Amaghlobeli, devenue un symbole de cette lutte et elle-même victime d'une campagne de désinformation alors qu'elle est emprisonnée.

L'oratrice décrit ensuite la gravité du phénomène de désinformation genrée, encore trop souvent sous-estimé, y compris dans les discussions internationales. Elle rappelle que, lors de l'examen des conditions d'adhésion de la Géorgie à l'Union européenne, la question de l'égalité de genre avait été reléguée au second plan, ce qui témoigne selon elle d'une incompréhension profonde: les droits des femmes ne constituent pas un enjeu périphérique, mais un pilier de toute démocratie vivante. Sans protection effective de ces droits, il devient impossible de parler de résilience démocratique ou de respect des droits humains.

La désinformation genrée n'est pas seulement une affaire de fausses informations: elle constitue une forme de violence. Les attaques en ligne débordent fréquemment dans la vie réelle, comme en témoignent de nombreux cas, y compris celui de l'oratrice. Elle insiste sur le fait que la participation politique implique d'accepter la critique, mais jamais la violence. Celle-ci ne doit en aucun cas être normalisée ni présentée comme un «coût» inévitable de l'engagement public.

Les campagnes de désinformation poursuivent deux objectifs. Le premier consiste à réduire les femmes au silence et à les exclure de la vie politique. Lorsque cette stratégie échoue, un second objectif prend le relais: saper leur crédibilité, leur professionnalisme et leur intégrité morale aux yeux du public. La confiance constitue souvent la seule ressource dont disposent les femmes

actief zijn in het openbare leven beschikken; wanneer dat wordt aangetast, wordt hun stem aanzienlijk verzwakt.

Mevrouw Natsvlisvili wil wijzen op een essentieel punt: deze campagnes zijn niet alleen gericht tegen vrouwen. Ze vormen een geopolitiek instrument dat wordt ingezet in het kader van de hybride oorlog die Rusland tegen Georgië voert. Vrouwenrechten en genderkwesties worden gebruikt om de samenleving te verdelen, het publieke debat te polariseren, het land te destabiliseren en het van zijn Europese koers af te brengen. Deze retoriek, die aanvankelijk werd gevoerd door radicale of pro-Kremlin-groeperingen, wordt nu overgenomen door de regerende partij. Het gaat hier niet om het verdedigen van familiewaarden of het behoud van culturele tradities, maar om een machtsinstrument dat bedoeld is om de democratie te verzwakken en Georgië terug in de Russische invloedssfeer te brengen.

De Georgische samenleving verzet zich moedig tegen deze pogingen, maar heeft duidelijke steun nodig. Journalisten die onderzoek doen naar deze desinformatiecampagnes, die vaak vanuit het buitenland worden gecoördineerd en gefinancierd, moeten worden beschermd. Twee Georgische televisiezenders zijn onlangs door het Verenigd Koninkrijk terechtgewezen voor het uitzenden van Russische propaganda. Spreekster roept de Europese Unie en de democratische partners op om dit voorbeeld te volgen.

Vervolgens doet zij een aantal aanbevelingen. Zij stelt voor dat de Europese Unie gendergerelateerde desinformatie niet alleen als een kwestie van vrouwenrechten beschouwt, maar ook als een hybride dreiging, die een gecoördineerde aanpak vereist waarbij actoren op het gebied van veiligheid en mensenrechten worden betrokken. Deze problematiek moet worden opgenomen in het uitbreidingsbeleid en in programma's ter ondersteuning van de democratie. Een continue dialoog met plaatselijke betrokkenen is onontbeerlijk om de lokale dynamiek te begrijpen en de reacties daarop af te stemmen.

3) Dr. Silvia Semenzin, adjunct-hoogleraar aan de Open Universiteit van Catalonië

Mevrouw Semenzin wijst op een belangrijke vaststelling: gendergerelateerd onlinegeweld neemt explosief toe, wat rechtstreeks verband houdt met de structurele logica van het huidige digitale systeem. Volgens haar is dit geweld geen marginaal verschijnsel, maar een fenomeen dat diepgeworteld is in de technische en economische architectuur van de platformen, die nu een bedreiging vormen voor de kwaliteit van het publieke debat en de gezondheid van de democratieën.

engagées dans la vie publique; lorsqu'elle est attaquée, leur voix se trouve considérablement réduite.

Mme Natsvlisvili insiste sur un point essentiel: ces campagnes ne visent pas seulement les femmes. Elles constituent un outil géopolitique utilisé dans le cadre de la guerre hybride menée par la Russie contre la Géorgie. Les droits des femmes et les questions de genre sont instrumentalisés pour diviser la société, polariser le débat public, déstabiliser le pays et l'éloigner de son orientation européenne. Ce discours, d'abord porté par des groupes radicaux ou pro-Kremlin, est désormais relayé par le parti au pouvoir. Il ne s'agit ni de défendre des valeurs familiales ni de préserver des traditions culturelles, mais d'un instrument de pouvoir destiné à affaiblir la démocratie et à ramener la Géorgie dans la sphère d'influence russe.

La société géorgienne résiste courageusement à ces tentatives, mais elle a besoin d'un soutien clair. Les journalistes qui enquêtent sur ces campagnes de désinformation, souvent coordonnées et financées depuis l'étranger, doivent être protégés. Deux chaînes de télévision géorgiennes ont d'ailleurs été récemment sanctionnées par le Royaume-Uni pour diffusion de propagande russe, et l'oratrice appelle l'Union européenne et les partenaires démocratiques à suivre cet exemple.

Elle formule ensuite plusieurs recommandations. L'Union européenne est invitée à considérer la désinformation genrée non seulement comme une question de droits des femmes, mais aussi comme une menace hybride, nécessitant une réponse coordonnée incluant les acteurs de la sécurité et des droits humains. Cette problématique doit être intégrée aux politiques d'élargissement et aux programmes de soutien à la démocratie. Un dialogue constant avec les acteurs de terrain est indispensable pour comprendre les dynamiques locales et adapter les réponses.

3) Dr Silvia Semenzin, professeure adjointe à l'Université ouverte de Catalogne

Mme Semenzin met en lumière un constat central: les violences de genre en ligne connaissent une croissance fulgurante, directement liée aux logiques structurelles du système numérique contemporain. Selon elle, ces violences ne constituent pas une dérive marginale, mais un phénomène profondément enraciné dans les architectures techniques et économiques des plateformes, qui menacent désormais la qualité du débat public et la santé des démocraties.

Na acht jaar onderzoek naar digitaal geweld tegen vrouwen schetst zij een alarmerend beeld: in slechts twee jaar tijd is dit geweld meer dan verdubbeld. De gegevens die zij aanreikt, laten er geen twijfel over. Drie op de vijf vrouwen en meisjes wereldwijd hebben te maken gehad met intimidatie; bijna één op de twee vrouwelijke politici in Europa heeft doodsb bedreigingen, bedreigingen met verkrachting of met fysiek geweld ontvangen; drie op de vijf zijn het doelwit geweest van seksistische aanvallen op sociale media. Meer dan driekwart van de vrouwelijke journalisten meldt onlinegeweld, en zeven op de tien vrouwenrechtenactivisten zijn er het slachtoffer van geweest. Ze benadrukt ook dat de aandacht niet beperkt mag blijven tot de meest zichtbare vrouwen: er moet ook rekening worden gehouden met het dagelijkse geweld dat gewone vrouwen ondergaan, die vaak geen middelen of institutionele zichtbaarheid hebben.

Intersectionaliteit is een ander essentieel aspect. Vrouwen van kleur, zwarte vrouwen, LGBTQIA+-vrouwen, vrouwen met een handicap of minderjarigen lopen een bijzonder groot risico. Geweld evolueert mee met de technologische ontwikkelingen: onder het mom van innovatie en «*Tech for Good*» duiken nieuwe vormen van misbruik op, en ze nemen toe. Tot de meest voorkomende vormen behoren het ongewenst verspreiden van intieme beelden, bedreigingen, cyberpesten, cyberstalking, *doxing* (de verspreiding van persoonsgegevens), identiteitsfraude, desinformatiecampagnes en *deepfakes*, waarvan de productie sinds 2022 met meer dan 550 % per jaar is toegenomen.

Dit geweld is gecoördineerd, hardnekkig, aanwezig op alle platformen en wordt versterkt door algoritmen die gebaseerd zijn op aandacht. AI draagt bij aan de automatisering en intensivering van dit misbruik. Grote technologiebedrijven spelen een centrale rol in dit systeem: ze verdienen geld aan vrouwonvriendelijke inhoud en aan geweld, en gebruiken soms het platformbeheer om feministische stemmen of kritiek op machtsstructuren te marginaliseren.

Onderzoek op verschillende platformen illustreert deze dynamiek. Op *TikTok* en *YouTube Shorts* verspreidt inhoud uit de «manosphere» zich op grote schaal in de jeugdcultuur, tot het punt waarop een mannelijke gebruiker binnen drieëntwintig minuten vrouwonvriendelijke inhoud aanbevolen kan krijgen. Op de platformen van Meta floreert seksistische inhoud, terwijl feministische uitingen worden weggeduwd of verwijderd. Bepaalde termen – «gender», «feminisme», «toxische masculiniteit» – worden bestraft, terwijl vrouwonvriendelijke of transfobe beledigingen worden getolereerd in naam van de vrijheid van meningsuiting. Uit het onderzoek

Forte de huit années de recherche sur les violences numériques à l'égard des femmes, elle décrit une situation alarmante: en deux ans seulement, ces violences ont plus que doublé. Les données qu'elle présente sont sans équivoque. Trois femmes et filles sur cinq dans le monde ont subi du harcèlement en ligne; près d'une femme politique sur deux en Europe a reçu des menaces de mort, de viol ou d'agression physique; trois sur cinq ont été la cible d'attaques sexistes sur les réseaux sociaux. Plus des trois quarts des femmes journalistes rapportent des violences en ligne, et sept défenseuses des droits des femmes sur dix en ont été victimes. Elle insiste également sur la nécessité de ne pas limiter l'attention aux femmes les plus visibles: les violences quotidiennes subies par les femmes ordinaires, souvent dépourvues de ressources ou de visibilité institutionnelle, doivent être pleinement prises en compte.

L'intersectionnalité constitue un autre élément essentiel. Les femmes racisées, les femmes noires, les femmes LGBTQIA+, les femmes handicapées ou les mineures sont particulièrement exposées. La violence évolue au rythme des technologies: sous couvert d'innovation et de «technologie pour le bien», de nouvelles formes d'abus apparaissent et se multiplient. Parmi les plus répandues figurent la diffusion non consentie d'images intimes, les menaces, le cyberharcèlement, le *cyber-stalking*, le *doxing* (divulcation de données personnelles), l'usurpation d'identité, les campagnes de désinformation et les hypertrucages, dont la production a augmenté de plus de 550 % par an depuis 2022.

Ces violences sont coordonnées, persistantes, transversales aux plateformes et amplifiées par des algorithmes fondés sur l'engagement. L'IA contribue à automatiser et intensifier ces abus. Les grandes entreprises technologiques jouent un rôle central dans ce système: elles tirent profit de contenus misogynes, monétisent la violence et utilisent parfois la gouvernance des plateformes pour marginaliser les voix féministes ou critiques des structures de pouvoir.

Les recherches menées sur différentes plateformes illustrent cette dynamique. Sur *TikTok* et *YouTube Shorts*, les contenus issus de la «manosphere» se diffusent massivement dans la culture des jeunes, au point qu'un utilisateur masculin peut se voir recommander des contenus misogynes en moins de vingt-trois minutes. Sur les plateformes de la société Meta, les contenus sexistes prospèrent tandis que les discours féministes sont rétrogradés ou supprimés. Certains termes – «genre», «feminisme», «masculinité toxique» – sont pénalisés, alors que des insultes misogynes ou transfobes sont tolérées au nom de la liberté d'expression. L'enquête

dat samen met de ngo *AI Forensics* is uitgevoerd naar het xAI *Grok*-systeem blijkt dat meer dan de helft van de gegenereerde afbeeldingen personen in minimale kleding toont, waarvan 81 % vrouwen, wat aantoont hoe AI seksistische vooroordelen reproduceert en versterkt.

Op *Telegram* toont haar onderzoek aan hoe besloten groepen campagnes van pesterijen, *doxing* en seksueel geweld op basis van beeldmateriaal coördineren, in een klimaat van totale straffeloosheid. Deze netwerken floreren in tal van Europese landen en treffen miljoenen vrouwen. Het geweld verspreidt zich van het ene platform naar het andere, terwijl de beschermingsmaatregelen en het moderatiebeleid geen gelijke tred houden. Een agressieve en vrouwonvriendelijke cultuur, die vroeger beperkt bleef tot de marge, wordt steeds normaler en draagt bij aan de radicalisering van jonge mannen, die de doelgroep zijn als consumenten van dit giftige ecosysteem.

Als reactie op deze vijandigheid passen vrouwen en meisjes zich aan: sommigen conformeren zich aan stereotypen om aanvallen te vermijden, anderen trekken zich terug uit digitale platformen. Het publieke debat wordt daardoor mannelijker, gepolariseerder en meer afgestemd op de economische en politieke belangen van *Silicon Valley*, dat zijn lobby-inspanningen tegen Europese regelgeving opvoert. Recente onthullingen in de «*Epstein-files*» herinneren ons eraan dat seksueel geweld en straffeloosheid deel uitmaken van elitaire netwerken waarin financiën, politiek en technologie met elkaar verweven zijn.

Mevrouw Semenzin spreekt ook als overlevende van seksueel geweld dat voortkomt uit ongewenste verspreiding van intieme beelden. Dankzij deze ervaring kan zij de institutionele tekortkomingen beschrijven: versnipperde meldingssystemen, juridische belemmeringen, ondoorzichtige moderatiebeslissingen en ongecontroleerde verspreiding van inhoud. Er vindt een «privatisering van de rechtspraak» plaats, waarbij de gebruiksvoorwaarden van de platformen de rechtsstaat geleidelijk vervangen. Grondrechten mogen echter niet afhankelijk zijn van de goede wil van technologiebedrijven.

Ze sluit af met het formuleren van verschillende prioriteiten voor actie. Zij beveelt het Europees Parlement aan om systematisch een genderperspectief te integreren in de digitale regelgeving, met name in de *AI Act*, en de regelgeving uit te breiden naar diensten zoals *Telegram*. Zij roept op tot financiering van digitale infrastructuren die worden geleid door overlevenden (instrumenten voor het bewaren van bewijsmateriaal, juridische en technische ondersteuning, grensoverschrijdende

menée avec l'ONG *AI Forensics* sur le système *Grok* de la société xAI montre que plus de la moitié des images générées représentent des individus en tenue minimale, dont 81 % sont des femmes, révélant la manière dont l'IA reproduit et amplifie les biais sexistes.

Sur *Telegram*, ses recherches documentent des groupes fermés coordonnant des campagnes de harcèlement, de *doxing* et de violences sexuelles fondées sur l'image, dans un climat d'impunité totale. Ces réseaux prospèrent dans de nombreux pays européens et affectent des millions de femmes. La violence circule d'une plateforme à l'autre, tandis que les protections et les politiques de modération ne suivent pas. Une culture agressive et misogyne, autrefois confinée à des marges, se normalise et contribue à la radicalisation de jeunes hommes, ciblés comme consommateurs de cet écosystème toxique.

Face à cette hostilité, les femmes et les filles s'adaptent: certaines se conforment aux stéréotypes pour éviter les attaques, d'autres se retirent des espaces numériques. Le débat public devient alors plus masculin, plus polarisé et plus aligné sur les intérêts économiques et politiques de la *Silicon Valley*, dont les efforts de *lobbying* contre la régulation européenne s'intensifient. Les révélations récentes des «*Epstein files*» rappellent que les violences sexuelles et l'impunité s'inscrivent dans des réseaux d'élites mêlant finance, politique et technologies.

Mme Semenzin parle également en tant que survivante de violences sexuelles fondées sur la diffusion non consentuelle d'images intimes. Cette expérience lui permet de décrire les lacunes institutionnelles: systèmes de signalement fragmentés, obstacles juridictionnels, décisions de modération opaques, circulation incontrôlée des contenus. Une «privatisation de la justice» s'installe, où les conditions d'utilisation des plateformes remplacent progressivement l'état de droit. Or les droits fondamentaux ne peuvent dépendre de la bonne volonté des entreprises technologiques.

Elle conclut en formulant plusieurs priorités d'action. Pour le Parlement européen, elle recommande d'intégrer systématiquement une perspective de genre dans la régulation numérique, notamment dans l'*AI Act*, et d'étendre la régulation aux services comme *Telegram*. Elle appelle à financer des infrastructures numériques dirigées par des survivantes (outils de préservation des preuves, soutien juridique et technique, mécanismes transfrontaliers de plainte) ainsi qu'à institutionnaliser

klachtenmechanismen) en tot het institutionaliseren van feministische expertise in het technologisch bestuur. Zij beveelt de nationale parlementen aan om gespecialiseerde openbare aanklagers en versnelde gerechtelijke procedures in te voeren, te zorgen voor de harmonisatie van het bewijsmateriaal en voor verplichte opleidingen voor wetshandhavers en justitie alsook om openbare platformen voor hulp aan slachtoffers op te richten.

4) Mevrouw Julie Guichard, Digital Safety and Government Affairs Manager bij Microsoft

De toespraak van mevrouw Guichard past in een visie van gedeelde verantwoordelijkheid tussen openbare en private actoren tegenover de toename van geweld tegen vrouwen in de digitale omgeving. Ze wijst erop dat dit geweld een van de grootste uitdagingen op het gebied van mensenrechten vormt en dat het niet nieuw is: het is een voortzetting van oude vormen van dominantie, maar speelt zich nu af via technologische hulpmiddelen die de reikwijdte ervan vergroten. Nu de grenzen tussen het online- en offlineleven zijn verdwenen, heeft digitaal geweld zeer concrete gevolgen voor het leven van vrouwen, thuis, op hun werk, in hun politieke engagement en in hun sociale contacten.

Volgens haar creëert AI dit geweld niet, maar verandert deze wel ingrijpend de manier waarop het zich manifesteert. AI versterkt het en maakt het moeilijker in te dammen. Het geval van ongewenste intieme beelden, vaak aangeduid als «*revenge porn*», illustreert deze dynamiek. Zelfs vóór de opkomst van generatieve AI kwamen deze praktijken al op grote schaal voor: in 2019 was 96 % van de geproduceerde *deepfakes* pornografisch, en 99 % beeldden vrouwen en meisjes af. Deze inhoud wordt gebruikt om slachtoffers te vernederen, lastig te vallen of af te persen, en de gevolgen ervan zijn blijvend, zelfs onomkeerbaar, want eenmaal verspreid, circuleert deze inhoud vrijuit.

Microsoft stelt dat het een directe verantwoordelijkheid draagt voor de manier waarop dit soort geweld zich op zijn diensten uit. Het bedrijf erkent dat de traditionele meldingsmechanismen door gebruikers niet volstaan om de omvang van het probleem aan te pakken. Daarom is het een samenwerking aangegaan met de Britse ngo *Stop NCII*, waardoor slachtoffers een digitale vingerafdruk («*hash*») van de betreffende afbeelding kunnen maken. Deze *hash* wordt vervolgens gedeeld met de partners van de ngo, waardoor kan worden voorkomen dat deze afbeeldingen in de resultaten van de zoekmachine *Bing* verschijnen. Deze aanpak is erop gericht de slachtoffers

l'expertise féministe dans la gouvernance technologique. Pour les parlements nationaux, elle préconise la création de procureurs spécialisés, des procédures judiciaires accélérées, une harmonisation des preuves, des formations obligatoires pour les forces de l'ordre et la justice, ainsi que des plateformes publiques d'aide aux survivantes.

4) Mme Julie Guichard, responsable des affaires gouvernementales pour la sécurité numérique chez Microsoft

L'intervention de Mme Guichard s'inscrit dans une perspective de responsabilité partagée entre acteurs publics et privés face à l'essor des violences faites aux femmes dans l'environnement numérique. Elle rappelle d'emblée que ces violences constituent l'un des défis majeurs en matière de droits humains, et qu'elles ne sont pas nouvelles: elles prolongent des formes anciennes de domination, mais se déploient désormais à travers des outils technologiques qui en amplifient la portée. Les frontières entre vie en ligne et hors ligne ayant disparu, les violences numériques produisent des conséquences très concrètes sur la vie des femmes, dans leurs foyers, leurs lieux de travail, leurs engagements politiques et leurs interactions sociales.

Selon elle, l'IA ne crée pas ces violences, mais elle transforme profondément la manière dont elles se manifestent, les intensifie et les rend plus difficiles à contenir. Le cas des images intimes non consenties, souvent qualifiées de «*revenge porn*», illustre cette dynamique. Avant même l'essor de l'IA générative, ces pratiques étaient déjà massives: en 2019, 96 % des hypertrucages produits étaient pornographiques, et 99 % représentaient des femmes et des filles. Ces contenus servent à humilier, harceler ou extorquer les victimes, et leurs effets sont durables, voire irréversibles, car une fois diffusés, ils circulent sans contrôle.

Face à cette réalité, Microsoft affirme avoir une responsabilité directe dans la manière dont ces violences se manifestent sur ses services. L'entreprise reconnaît que les mécanismes traditionnels de signalement par les utilisateurs ne suffisent pas à répondre à l'ampleur du problème. C'est pourquoi elle a mis en place un partenariat avec l'ONG britannique *Stop NCII*, permettant aux victimes de créer une empreinte numérique («*hash*») de l'image concernée. Cette empreinte est ensuite partagée entre les partenaires de l'ONG, ce qui permet d'empêcher l'apparition de ces images dans les résultats du moteur de recherche *Bing*. Cette approche

weer te laten reageren en de verspreiding van de inhoud te beperken.

Vervolgens beschrijft ze de verschillende stappen die nodig zijn om dit soort geweld effectief te bestrijden: het uitstippelen van duidelijk beleid dat het maken of verspreiden van ongewenste intieme beelden verbiedt, het voorkomen van misbruik door AI-systemen grondig testen, het strikt handhaven van de regels via *content-moderatie*, en het ondersteunen van slachtoffers met educatieve middelen en bewustmakingsacties. Microsoft verbiedt sinds 2015 het maken of verspreiden van dergelijke inhoud, echt of door AI gegenereerd, alsook alle inhoud die dit aanmoedigt.

Spreekster benadrukt de essentiële rol van het wettelijk kader. Een bedrijf kan wel vrijwillig stappen ondernemen, maar wetgeving blijft onmisbaar om te garanderen dat het hele digitale ecosysteem vergelijkbare normen hanteert. Zij roept de nationale parlementen dan ook op om de Europese richtlijn inzake geweld tegen vrouwen te bekrachtigen en ten uitvoer te leggen, zodat de *Digital Services Act* sneller en consistentier kan worden toegepast. Ze pleit ook voor een expliciet verbod op tools voor het maken van *deepnudes* in de *AI act*, omdat ze dit als een cruciaal middel beschouwt om deze praktijken op grote schaal te beperken.

Tot slot wijst zij erop dat geweld in verband met intieme beelden slechts een fractie is van een veel groter probleem. Technologie moet niet alleen misbruik voorkomen, maar ook de kansen voor vrouwen vergroten. Dit houdt in dat er moet worden geïnvesteerd in digitaal onderwijs, opleiding, de bestrijding van bias in gegevens en van desinformatie, zodat technologieën de diversiteit van samenlevingen daadwerkelijk weerspiegelen. Microsoft neemt deze verantwoordelijkheid ernstig, als technologische speler, werkgever en partner van beleidsmakers, en is van mening dat Europees leiderschap op het gebied van gendergelijkheid en digitale innovatie hand in hand kunnen en moeten gaan.

5) Mevrouw Carlien Scheele, directeur van het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE)

De uiteenzetting van mevrouw Scheele vindt plaats op een cruciaal moment, nu de Europese Unie zich voorbereidt op de lancering van haar nieuwe strategie voor gendergelijkheid 2026-2030. Ze wijst erop dat de steeds terugkerende vaststellingen over de omvang van digitaal geweld niet louter retorisch zijn, maar een goed gedocumenteerde, ernstige en sterk toenemende realiteit

visé à recentrer la réponse sur les victimes et à limiter la diffusion des contenus.

Elle décrit ensuite les différentes étapes nécessaires pour lutter efficacement contre ces violences: définir des politiques claires interdisant la création ou la diffusion d'images intimes non consenties, prévenir les abus en testant rigoureusement les systèmes d'IA, appliquer strictement les règles via la modération de contenu, puis soutenir les victimes par des ressources éducatives et des actions de sensibilisation. Microsoft interdit depuis 2015 la création ou la diffusion de tels contenus, qu'ils soient réels ou générés par IA, ainsi que tout contenu qui les encourage.

L'oratrice insiste sur le rôle essentiel du cadre juridique. Si une entreprise peut agir de manière volontaire, la loi demeure indispensable pour garantir que l'ensemble de l'écosystème numérique adopte des standards similaires. Elle appelle donc les parlements nationaux à ratifier et mettre en œuvre la directive européenne sur les violences faites aux femmes, afin de permettre une application plus rapide et plus cohérente du *Digital Services Act*. Elle soutient également l'interdiction explicite des outils de création de *deepnudes* («deshabillages numériques») dans l'*AI Act*, considérant qu'il s'agit d'un levier crucial pour limiter ces pratiques à grande échelle.

Elle conclut en soulignant que les violences liées aux images intimes ne représentent qu'une fraction d'un problème beaucoup plus vaste. La technologie doit non seulement prévenir les abus, mais aussi élargir les opportunités offertes aux femmes. Cela implique d'investir dans l'éducation numérique, la formation, la lutte contre les biais dans les données et la lutte contre la désinformation, afin que les technologies reflètent réellement la diversité des sociétés. Microsoft affirme prendre cette responsabilité au sérieux, en tant qu'acteur technologique, employeur et partenaire des décideurs publics, et considère que le *leadership* européen en matière d'égalité de genre et d'innovation numérique peut et doit aller de pair.

5) Mme Carlien Scheele, directrice de l'Institut européen pour l'égalité entre les hommes et les femmes (EIGE)

L'intervention de Mme Scheele s'inscrit dans un moment charnière, alors que l'Union européenne s'apprête à lancer sa nouvelle stratégie pour l'égalité de genre 2026-2030. Elle rappelle que les constats répétés sur l'ampleur des violences numériques ne relèvent pas d'un discours convenu: ils traduisent une réalité documentée, grave et en pleine expansion. La protection des femmes

weerspiegelen. De bescherming van vrouwen tegen onlinegeweld, de strijd tegen desinformatie en het doorbreken van stereotypen moeten worden beschouwd als essentiële voorwaarden voor een gezonde democratie.

Ze benadrukt dat het beginsel van de gelijkheid van vrouwen en mannen steeds meer onder druk staat. Opkomende technologieën, zoals *deepfakes*, leiden tot nieuwe schadelijke praktijken die vrouwen het zwijgen opleggen, en hun vertrouwen in de instellingen ondermijnen. In de huidige context van mondiale instabiliteit, worden de verdediging van de democratie en van gendergelijkheid complexer en urgenter, en kunnen beide aspecten niet van elkaar los worden gezien: een democratie kan niet werken wanneer vrouwen mond-dood worden gemaakt door stereotypen, desinformatie of geweld.

De digitale wereld vormt vandaag een van de belangrijkste «stresstests» voor gelijkheid en democratie. Uit onderzoek van het EIGE blijkt dat de onlinewereld de structurele ongelijkheden niet alleen weerspiegelt, maar ze ook versterkt. Geweld tegen vrouwen in het openbare leven, dat al lange tijd wordt gezien als een rem op hun participatie, neemt tegenwoordig ook digitale vormen aan: intimidatie, bedreigingen, lastercampagnes en gerichte desinformatie. Deze aanvallen, die vaak seksueel getint zijn, richten zich op de meest zichtbare vrouwen: politici, journalisten, deskundigen en militanten. Het is niet alleen de bedoeling om schade toe te brengen, maar ook om vrouwen uit het publieke debat te duwen of hen te ontmoedigen om eraan deel te nemen. Wanneer dat gebeurt, verliest de democratie aan diversiteit, representativiteit en vertrouwen.

Ze benadrukt dat de Europese vooruitgang op het vlak van gelijkheid fragiel blijft. De verworvenheden die in de loop van decennia zijn opgebouwd, berusten vandaag op «zeer dun ijs» en worden bedreigd door de wereldwijde opmars van een antigenderdiscours. Misogyne online-subculturen, de zogenaamde «manosfeer», spelen een centrale rol in deze dynamiek. Ze worden voorgesteld als plekken waar mannen steun vinden, maar ontwikkelen zich tot broeihaarden van radicalisering waar de narratieven tegen gelijkheid floreren. Vooral jonge mannen van achttien tot vierentwintig jaar worden hieraan blootgesteld, wat risico's inhoudt voor toekomstige generaties.

De directeur van het EIGE benadrukt dat de veiligheid van vrouwen en hun deelname aan het openbare leven een democratische prioriteit moeten zijn. Digitale platformen zijn essentieel geworden voor burgerparticipatie, maar zonder stevige waarborgen veranderen zij tot

contre les violences en ligne, la lutte contre la désinformation et la remise en cause des stéréotypes doivent être considérées comme des conditions essentielles de la vitalité démocratique.

Elle insiste sur le fait que les principes de l'égalité entre les femmes et les hommes sont soumis à une pression croissante. Les technologies émergentes, notamment les hypertrucages, créent de nouvelles formes de préjudice qui réduisent au silence les femmes et sapent la confiance dans les institutions. Dans un contexte mondial instable, la défense de la démocratie et celle de l'égalité de genre deviennent plus complexes et plus urgentes, et ne peuvent être dissociées: une démocratie ne peut fonctionner lorsque les voix des femmes sont étouffées par les stéréotypes, la désinformation ou la violence.

Le numérique constitue aujourd'hui l'un des principaux «tests de résistance» pour l'égalité et la démocratie. Les recherches de l'EIGE montrent que l'espace digital ne se contente pas de refléter les inégalités structurelles: il les amplifie. Les violences contre les femmes dans la vie publique, longtemps identifiées comme un frein à leur participation, prennent désormais des formes numériques: harcèlement, menaces, campagnes de diffamation, désinformation ciblée. Ces attaques, souvent sexualisées, visent les femmes les plus visibles: responsables politiques, journalistes, expertes et militantes. Leur objectif n'est pas seulement de nuire, mais de les pousser hors du débat public et de dissuader d'autres femmes d'y entrer. Lorsque cela se produit, la démocratie perd en diversité, en représentativité et en confiance.

Elle souligne que les avancées européennes en matière d'égalité restent fragiles. Les acquis obtenus au fil des décennies reposent désormais sur une «glace très fine», menacés par la montée mondiale des discours anti-genre. Les sous-cultures misogynes en ligne, la «manosphère», jouent un rôle central dans cette dynamique. Présentées comme des espaces de soutien aux hommes, elles deviennent des foyers de radicalisation où prospèrent les narratifs hostiles à l'égalité. Les jeunes hommes de dix-huit à vingt-quatre ans y sont particulièrement exposés, ce qui laisse entrevoir des risques pour les générations futures.

La directrice de l'EIGE insiste sur la nécessité de traiter la sécurité et la participation des femmes dans la vie publique comme une priorité démocratique. Les plateformes numériques sont devenues essentielles à la participation citoyenne, mais sans garanties solides, elles

omgevingen waarin geweld alleen maar toeneemt. Ze verwijst naar de resultaten van een uitgebreid Europees onderzoek naar gendergerelateerd geweld, dat werd uitgevoerd bij 115 000 vrouwen, om te illustreren hoe digitale instrumenten deel uitmaken van een continuüm van geweld.

Uit de gegevens blijkt dat 7 % van de vrouwen die hebben gewerkt, slachtoffer werd van seksuele intimidatie waarbij digitale middelen werden aangewend. In acht lidstaten werd 11,7 % van de vrouwen slachtoffer van seksueel cyberpesten en 8,5 % van *cyberstalking*. De gevolgen zijn zwaar: een kwart van de betrokken vrouwen verandert van telefoonnummer of sluit haar accounts, bijna een derde past haar verplaatsingen aan of neemt beschermende maatregelen, en 15,7 % verhuist, verandert van job of stopt met werken of studeren. Deze cijfers maken duidelijk dat de last nog steeds grotendeels bij de vrouwen wordt gelegd, die hun leven moeten aanpassen om zich te beschermen.

Ze roept op om deze logica om te keren: de verantwoordelijkheid moet bij de geweldplegers liggen, niet bij de slachtoffers. Ze haalt de woorden van mevrouw Gisèle Pelicot aan, die beschrijft hoe zij aanvankelijk dacht zelf verantwoordelijk te zijn voor wat haar overkwam. Zolang slachtoffers de schuld internaliseren, zien zij af van het zoeken naar gerechtigheid of steun. Om verandering te creëren, moet de schaamte en verantwoordelijkheid bijgevolg duidelijk van kant wisselen.

Om de bevindingen om te zetten in actie worden verschillende hefboomen naar voren geschoven. In de eerste plaats is er behoefte aan geharmoniseerde gegevens, uitgesplitst naar gender, om de trends te begrijpen en de vooruitgang te meten. De verantwoordelijkheid van de platformen moet worden aangescherpt, met transparante toezichtmechanismen en risicobeoordelingen die rekening houden met de impact op gender. Slachtoffers moeten toegang hebben tot doeltreffende rechtsmiddelen en passende ondersteuning. Tot slot vormt preventie de sleutel tot het beëindigen van geweld: onderwijs en digitale geletterdheid zijn essentieel om stereotypen te doorbreken en de weerbaarheid tegen desinformatie te versterken, met name bij jongeren.

D. Gedachtewisseling

Tal van Europese en nationale parlementsleden namen vervolgens het woord. Onder hen ook mevrouw Mvumbi en mevrouw Liekens, beiden lid van de commissie versale Aangelegenheden – Gemeenschapsbevoegdheden

se transforment en environnements où les violences se multiplient. Elle s'appuie sur les résultats de la vaste enquête européenne sur les violences fondées sur le genre, menée auprès de 115 000 femmes, pour illustrer la manière dont les outils numériques s'inscrivent dans un continuum de violences.

Les données montrent que 7 % des femmes ayant travaillé ont subi du harcèlement sexuel impliquant des outils numériques. Dans huit États membres, 11,7 % des femmes ont été victimes de cyberharcèlement sexuel et 8,5 % de *cyber-stalking*. Les conséquences sont lourdes: un quart des femmes concernées changent de numéro ou ferment leurs comptes, près d'un tiers modifient leurs déplacements ou adoptent des mesures de protection, et 15,7 % changent de domicile, d'emploi ou cessent de travailler ou d'étudier. Ces chiffres montrent que la charge repose encore largement sur les femmes, qui doivent adapter leur vie pour se protéger.

Elle appelle à inverser cette logique: la responsabilité doit incomber aux auteurs de violences, non aux victimes. Elle cite les mots de Mme Gisèle Pelicot, qui décrit comment elle s'était d'abord crue responsable de ce qu'elle subissait. Tant que les victimes intériorisent la culpabilité, elles renoncent à demander justice ou soutien. Le changement passe donc par un déplacement clair de la honte et de la responsabilité.

Pour transformer les preuves en action, plusieurs leviers sont identifiés. Il faut d'abord disposer de données harmonisées et ventilées par genre pour comprendre les tendances et mesurer les progrès. La responsabilité des plateformes doit être renforcée, avec des mécanismes de modération transparents et des évaluations des risques intégrant les impacts de genre. Les victimes doivent pouvoir accéder à des recours efficaces et à un soutien adapté. Enfin, la prévention constitue la clé pour mettre fin aux violences: l'éducation et la littératie numérique sont essentielles pour déconstruire les stéréotypes et renforcer la résilience face à la désinformation, notamment chez les jeunes.

D. Échange de vues

De nombreux parlementaires européens ainsi que nationaux ont pris par la suite la parole. Parmi ces interventions, on peut noter celles de Mme Mvumbi et Mme Liekens, membres de la commission des Matières

– Gelijke kansen voor vrouwen en mannen (Belgische Senaat).

In haar tussenkomst benadrukt mevrouw Liekens meteen een kernpunt dat eerder al werd aangehaald: gendergerelateerd geweld is geen vrouwenkwestie. Hoewel dit een evidente waarheid lijkt, toont de samenstelling van het publiek en het panel hoezeer mannen nog steeds ondervertegenwoordigd zijn in dit debat. Zij verwelkomt expliciet de aanwezige mannen en benadrukt dat hun betrokkenheid onmisbaar is om vooruitgang te boeken. Zonder hen dreigt de discussie te verzanden in een polariserende tegenstelling tussen mannen en vrouwen, een dynamiek die in het verleden al te vaak tot maatschappelijke conflicten heeft geleid.

Volgens haar moeten mannen niet worden aangesproken als beschermers van «kwetsbare vrouwen», maar als bondgenoten die opkomen voor hun eigen gender en voor positieve vormen van mannelijkheid. De aantrekkingskracht van de zogenoemde manosphere op jongens en jonge mannen toont aan dat velen op zoek zijn naar houvast, identiteit en rolmodellen. Mannelijkheid is niet per definitie toxisch; deze kan ook een constructieve en zorgende rol vervullen; als *coach*, vader, partner of broer. Het is belangrijk dat deze positieve beelden van mannelijkheid worden versterkt, zodat jonge mannen alternatieven krijgen voor de vijandige en misogynie narratieven die online circuleren.

Mevrouw Liekens stelt dat wetgeving noodzakelijk is, maar nooit voldoende zal zijn om de huidige achteruitgang tegen gendergelijkheid te keren. Naast juridische instrumenten zijn ook culturele en communicatieve strategieën nodig. Zij pleit voor het inzetten van dezelfde middelen als de tegenkrachten: grote budgetten, sterke campagnes en invloedrijke stemmen. Zowel mannelijke als vrouwelijke *influencers* moeten worden ondersteund om kwaliteitsvolle inhoud te produceren die positieve genderrollen uitdraagt en desinformatie en haat tegengaat. De boodschap is duidelijk: niet panikeren, maar organiseren, en dat met dezelfde kracht en zichtbaarheid als de groepen die de vooruitgang proberen terug te draaien.

Mevrouw Mvumbi belicht een aspect van geweld tegen vrouwen in de publieke ruimte dat vaak over het hoofd wordt gezien: ook het ontzeggen van digitale toegang is een manier om vrouwen het zwijgen op te leggen. Ze herinnert eraan dat zelfs in Europa veel vrouwen om economische redenen uitgesloten blijven van de digitale realiteit. In samenlevingen waarin administratieve

transversales – Compétences communautaires – Égalité des chances entre les femmes et les hommes (Sénat de Belgique).

Dans son intervention, Mme Liekens souligne d'emblée un point essentiel qui a déjà été évoqué précédemment: la violence de genre n'est pas une question qui concerne exclusivement les femmes. Bien que cela semble être une vérité évidente, la composition du public et du panel montre à quel point les hommes restent sous-représentés dans ce débat. L'intervenante souhaite explicitement la bienvenue aux hommes présents et souligne que leur implication est indispensable si l'on veut progresser. Sans eux, la discussion risque de s'enliser dans une opposition polarisante entre hommes et femmes, une dynamique qui a trop souvent mené à des conflits sociaux par le passé.

Il faut considérer les hommes non pas comme des protecteurs des «femmes vulnérables», mais comme des alliés qui défendent leur propre genre et des formes positives de masculinité. L'attrait que la manosphere exerce sur les jeunes hommes montre que beaucoup d'entre eux sont en quête de repères, d'identité et de modèles. La masculinité n'est pas toxique par définition: elle peut se concrétiser aussi sous une forme constructive et bienveillante, à travers le rôle de *coach*, père, partenaire ou frère. Il est important de renforcer ces images positives de la masculinité afin d'offrir aux jeunes hommes des alternatives aux récits hostiles et misogynes qui circulent en ligne.

Mme Liekens indique qu'il faut légiférer, mais que cela ne suffira jamais pour pouvoir inverser la régression en cours en matière d'égalité de genre. Outre les instruments juridiques, il faut aussi des stratégies culturelles et communicatives. Elle préconise l'utilisation de moyens qui soient à la hauteur des forces contraires: des budgets substantiels, des campagnes solides et des voix influentes. Il faut soutenir tant les influenceurs masculins que féminins afin qu'ils puissent produire des contenus de qualité qui promeuvent des rôles de genre positifs et combattent la désinformation et la haine. Le message est clair: il ne faut pas paniquer, mais s'organiser avec une force et une visibilité égales à celles des groupes qui cherchent à saboter les progrès.

L'intervention de Mme Mvumbi met en lumière un angle souvent négligé dans les discussions sur les violences faites aux femmes dans l'espace public: la privation d'accès au numérique constitue elle aussi une manière de réduire les femmes au silence. Elle rappelle que, même en Europe, de nombreuses femmes restent exclues de l'espace digital pour des raisons économiques. Dans

procedures, toegang tot overheidsdiensten en burgerparticipatie steeds meer digitaal verlopen, betekent deze uitsluiting dat aan die vrouwen de plaats in de publieke ruimte wordt ontzegd. De digitale kloof, allesbehalve een marginaal fenomeen, wordt zo een structurele factor van ongelijkheid.

Ze benadrukt dat de discussies vaak gericht zijn op de verantwoordelijkheid van de sociale media, van daders van intimidatie of van mannen die deelnemen aan haatcampagnes, maar veel minder op die van de overheden. Die laatste versnellen de digitalisering van diensten zonder ermee rekening te houden dat vrouwen, door aanhoudende ongelijkheden in inkomen en levensomstandigheden, niet altijd over de materiële middelen of de nodige vaardigheden beschikken om die ontwikkelingen te kunnen volgen. Het gebrek aan ondersteuning leidt tot een nieuwe vorm van uitsluiting en beperkt het vermogen van vrouwen om hun rechten uit te oefenen en volwaardig deel te nemen aan het democratische leven.

Mevrouw Mvumbi betreurt tevens dat de bijdragen vooral over problemen en zeer theoretische maatregelen gingen, maar dat er onvoldoende is ingegaan op concrete oplossingen die hun nut al hebben bewezen. Ze herinnert eraan dat mevrouw Florence Raes, de vertegenwoordigster van *UN Women*, verwees naar initiatieven in veertig landen en merkt op dat de aanwezigheid van delegaties uit een vijftiental landen in de zaal een unieke inkijk kan bieden. Ze roept de nationale vertegenwoordigers dan ook op om voorbeelden te delen van acties die echt doeltreffend waren en de veiligheid van vrouwen hebben verbeterd of hun gevoel van legitimiteit en bescherming in de publieke ruimte hebben versterkt.

Met haar bijdrage roept ze dus op het perspectief te verbreden: digitaal geweld bestrijden betekent niet alleen agressie tegengaan, maar ook garanderen dat alle vrouwen toegang hebben tot digitale middelen, ermee kunnen werken en hun rechten online volledig kunnen uitoefenen.

E. Conclusies van de deskundigen

Mevrouw Waloch is van mening dat technologische ontwikkeling ook kansen biedt. Ze waarschuwt voor een volledige afwijzing van sociale media, aangezien die ook kunnen bijdragen aan de economische emancipatie van vrouwen, die dergelijke platformen bijvoorbeeld gebruiken om hun onderneming te promoten, producten te verkopen en zo inkomsten te genereren. Ze is zich ervan bewust dat niet alle aanwezige vrouwelijke politici zichzelf noodzakelijkerwijs als feministen zien, maar

des sociétés où les démarches administratives, l'accès aux services publics et la participation citoyenne sont de plus en plus numérisés, cette exclusion revient à les priver de leur place dans la sphère publique. La fracture numérique, loin d'être un phénomène marginal, devient ainsi un facteur structurel d'inégalité.

Elle souligne que les débats se concentrent souvent sur la responsabilité des réseaux sociaux, des auteurs de harcèlement ou des hommes qui participent aux campagnes de haine, mais beaucoup moins sur celle des États. Les pouvoirs publics accélèrent la numérisation des services sans tenir compte du fait que les femmes, en raison d'inégalités persistantes de revenus et de conditions de vie, ne disposent pas toujours des moyens matériels ou des compétences nécessaires pour suivre ce mouvement. Cette absence d'accompagnement crée une nouvelle forme d'exclusion, qui limite leur capacité à exercer leurs droits et à participer pleinement à la vie démocratique.

Mme Mvumbi regrette également que les échanges aient surtout porté sur les problèmes et sur des mesures très théoriques, sans aborder suffisamment les solutions concrètes qui ont fait leurs preuves. Elle rappelle que Mme Florence Raes, la représentante d'ONU Femmes avait mentionné l'existence d'initiatives menées dans quarante pays, et estime que la présence, dans la salle, de délégations issues d'une quinzaine d'États constitue une occasion précieuse. Elle invite donc les représentants nationaux à partager des exemples d'actions réellement efficaces, ayant permis d'améliorer la sécurité des femmes dans l'espace numérique ou de renforcer leur sentiment de légitimité et de protection dans l'espace public.

Son intervention appelle ainsi à élargir le regard: lutter contre les violences numériques ne consiste pas seulement à combattre les attaques, mais aussi à garantir que toutes les femmes puissent accéder aux outils numériques, les maîtriser et y exercer pleinement leurs droits.

E. Conclusions des expertes

Mme Waloch estime que le développement technologique crée également des opportunités. Elle met en garde contre le rejet total des réseaux sociaux. En effet, ceux-ci peuvent également contribuer à l'émancipation économique des femmes qui utilisent ces médias pour promouvoir leur entreprise et vendre leurs produits et ainsi générer des revenus. Elle reconnaît que toutes les femmes politiques présentes ne se considèrent pas nécessairement comme des féministes, mais que la

benadrukt dat seksistisch geweld ons allemaal raakt, ongeacht onze politieke voorkeur.

Mevrouw Natsvlisvili wijst op het gevaar dat geen enkele sector verantwoordelijkheid neemt voor de verspreiding van digitale inhoud die stereotypen, desinformatie en geweld in de hand werkt. Zowel de publieke als de private sector moeten hun verantwoordelijkheid opnemen. Nationale parlementen kunnen hierbij het voortouw nemen, terwijl technologiebedrijven innovatieve oplossingen kunnen aanreiken.

Ze gaat ook in op de rol van mannen in de strijd tegen cybergeweld gericht tegen vrouwen. Veel mannen zijn zich nog niet bewust van de ernst van het fenomeen en zien het als een probleem dat uitsluitend vrouwen aanbelangt, terwijl het onze hele democratie in gevaar brengt. Wat de strijd tegen desinformatie betreft, herinnert ze eraan dat bij de invoering van bepaalde regelgeving rekening moet worden gehouden met de context waarin dit gebeurt. Autoritaire regimes zouden er namelijk misbruik van kunnen maken om bepaalde inhoud te censureren die ingaat tegen hun conservatieve waarden.

Mevrouw Semenzin benadrukt dat moet worden voorkomen dat de situatie verder verergert. Er is een voortdurende toename van seksistisch geweld en misogynie die door technologie wordt mogelijk gemaakt. De opkomst van generatieve AI heeft deze trend nog versterkt. Omdat technologie hoofdzakelijk door mannen wordt ontwikkeld, pleit zij ervoor dat meer vrouwen in deze sector aan de slag gaan. Technologie is immers niet neutraal; ze wordt ontwikkeld door mensen met bepaalde waarden. Volgens haar ligt de oplossing niet in het creëren van een online-identiteitskaart voor het gebruik van sociale media, omdat dit ook het toezicht op vrouwen en kwetsbare groepen zou versterken. De oplossing is dus niet puur technologisch, maar veeleer politiek. Niet-commerciële digitale platformen, omgevingen en applicaties, met een feministische insteek, gericht op samenwerking en welzijn, kunnen voor veiligere onlineomgevingen zorgen.

Mevrouw Guichard gaat dieper in op de kwestie rond het verbod op sociale media voor kinderen en jongeren. Volgens Microsoft moet zorgvuldig worden nagedacht over een totaalverbod op sociale media, om te voorkomen dat een dergelijk verbod bepaalde rechten schendt, zoals het recht op onderwijs, toegang tot informatie en privacy. Ze wijst ook op de noodzaak om online een cultuur van respect te creëren. Onderwijs, preventie en bewustmaking, met name gericht op jongens en jonge mannen, kunnen hierin een belangrijke rol spelen.

violence sexiste nous touche tous, quelles que soient nos préférences politiques.

Mme Natsvlisvili souligne le danger qu'aucun secteur n'assume la responsabilité de la diffusion de contenus numériques qui renforcent les stéréotypes, la désinformation et la violence. Les secteurs public et privé doivent tous deux assumer leurs responsabilités à cet égard. Les parlements nationaux peuvent montrer la voie, tandis que les entreprises technologiques peuvent proposer des solutions innovantes.

Elle aborde également le rôle des hommes dans la lutte contre la cyberviolence à l'égard des femmes. Beaucoup d'hommes ne sont pas encore conscients de la gravité du phénomène et le considèrent comme un problème qui concerne uniquement les femmes, alors qu'il met en danger l'ensemble de notre démocratie. En ce qui concerne la lutte contre la désinformation, elle rappelle que le contexte dans lequel certaines réglementations sont mises en place doit être pris en compte. Les régimes autoritaires pourraient en effet en abuser pour censurer certains contenus qui vont à l'encontre de leurs valeurs conservatrices.

Mme Semenzin souligne qu'il faut éviter que la situation ne s'aggrave davantage. La violence sexiste et la misogynie facilitées par la technologie ne cessent d'augmenter. L'arrivée de l'IA générative a encore accentué cette tendance. La technologie étant principalement créée par des hommes, il faudrait que davantage de femmes travaillent dans ce secteur. Après tout, la technologie n'est pas neutre, elle est développée par des personnes qui ont certaines valeurs. Selon elle, la solution ne réside pas dans la création d'une carte d'identité en ligne pour l'utilisation des réseaux sociaux, car cela renforcerait également la surveillance des femmes et des groupes vulnérables. La réponse n'est donc pas purement technologique, mais plutôt politique. Les plateformes numériques, les espaces et les applications à but non commercial, avec une orientation féministe basée sur la coopération et le bien-être, peuvent offrir des environnements en ligne plus sûrs.

Mme Guichard approfondit les questions relatives à l'interdiction des réseaux sociaux pour les enfants et les jeunes. Selon Microsoft, il convient de réfléchir mûrement à une interdiction totale des réseaux sociaux, afin d'éviter qu'une telle interdiction n'entraîne la violation de certains droits, notamment le droit à l'éducation, à l'accès à l'information et à la vie privée. Elle évoque également la nécessité de créer une culture du respect en ligne. L'éducation, la prévention et la sensibilisation, principalement des garçons et des jeunes hommes,

Microsoft heeft hiervoor een reeks video's ontwikkeld die specifiek op jongens zijn gericht. Het bedrijf streeft daarnaast naar transparantie, zodat duidelijk wordt wat de gevolgen zijn voor de daders van grensoverschrijdend onlinegedrag. Tot slot gaat zij in op de verspreiding van intieme beelden zonder toestemming. Wanneer vrouwelijke politici hier tijdens verkiezingsperioden het slachtoffer van worden, zal Microsoft versnelde maatregelen nemen om deze beelden zo snel mogelijk te verwijderen.

Mevrouw Scheele benadrukt een fundamenteel beginsel dat nooit mag worden geschonden, namelijk toestemming. Het ontbreken van vrijwillige toestemming van de betrokkene voor de verspreiding van digitale inhoud vormt een schending van het recht op eigen beeld en op privacy en moet worden bestraft. Ze gaat vervolgens in op de kwestie van de mansfeer en wijst op het gebrek aan wetenschappelijk onderzoek op dit gebied. De beschikbare wetenschappelijke conclusies geven aan dat sommige jongens en mannen aangeven onvoldoende kansen te hebben gekregen in hun leven, in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Ze leggen de verantwoordelijkheid hiervoor bij meisjes en vrouwen, in plaats van kritisch naar zichzelf te kijken.

De rapporteurs,

Marie-Claire MVUMBI (S.).
Goedele LIEKENS (S.).
Anne PIRSON (K.).

De voorzitters,

An CAPOEN (S.).
Anne PIRSON (K.).

peuvent jouer un rôle à cet égard. Microsoft a développé à cet effet une série de vidéos destinées aux garçons. L'entreprise vise également la transparence afin d'indiquer clairement les conséquences d'un comportement transgressif en ligne pour l'auteur. Enfin, elle revient sur la question de la diffusion d'images intimes sans consentement. Lorsque des femmes politiques en sont victimes en période électorale, Microsoft prendra des mesures accélérées pour supprimer ces images le plus rapidement possible.

Mme Scheele souligne un principe fondamental qui ne doit jamais être enfreint, à savoir le consentement. L'absence de consentement volontaire de la personne concernée pour la diffusion de contenus numériques constitue une violation du droit à l'image et au respect de la vie privée et doit être sanctionnée. Elle aborde ensuite la question de la mansphère et souligne le manque de recherches scientifiques sur ce sujet. Les conclusions scientifiques disponibles indiquent que certains garçons et hommes déclarent ne pas avoir suffisamment d'opportunités au cours de leur vie, dans l'enseignement et sur le marché du travail. Ils estiment que les filles et les femmes en sont responsables, plutôt que de se remettre en question.

Les rapporteuses,

Marie-Claire MVUMBI (S.).
Goedele LIEKENS (S.).
Anne PIRSON (Ch.).

Les présidentes,

An CAPOEN (S.).
Anne PIRSON (Ch.).